

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 3Co/34/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7515205713
Dátum vydania rozhodnutia: 03. 11. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľuboš Kunay
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2022:7515205713.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ľuboša Kunaya a členov senátu Mgr. Angeliky Sopoligovej a JUDr. Petra Tutka v spore žalobcu K.. Y. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom Košice, L. Novomeského 5, zastúpeného JUDr. Slavomírou Huszthyovou, advokátkou, Košice, Za amfiteátrom 10, proti žalovanému Poľnohospodárske družstvo Paňovce, Paňovce 203, IČO: 31 692 966, o zaplatenie 26.816,02 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalovaného proti rozsudku 15C/390/2015-368 z 23.10.2020 Okresného súdu Košice - okolie

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok v napadnutej vyhovujúcej časti a v súvisiacom výroku o trovách konania.

Žalobcovi priznáva voči žalovanému plnú náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie rozsudkom 15C/390/2015-197 z 19.4.2018 zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu 26.816,02 eur s úrokom z omeškania vo výške 9,15% ročne od 1.2.2015 do zaplatenia, a to do troch dní od právoplatnosti rozsudku a žalobcovi priznal aj náhradu trov konania vo výške 100%.

2. Vychádzal zo žaloby, ktorou sa žalobca voči žalovanému domáhal zaplatenia sumy 26.816,02 eur s príslušenstvom a to titulom nároku na vyplatenie vyrovnávacieho podielu bývalého člena družstva. Vzal do úvahy obranu žalovaného, ktorý namietal, že medzi stranami sporu prebiehalo rokovanie o uzavretí dohody o spôsobe vyplatenia vyrovnacieho podielu, pričom spochybňoval aj výšku sumy, ktorú je schopný okamžite a v hotovosti žalobcovi uhradiť. Vzal do úvahy, že žalobca s prihladením ku pokročilému veku a zhoršenému zdravotnému stavu žalovanému oznámil vystúpenie z družstva ku dňu 25.4.2014 a listom zo dňa 5.11.2014 požiadal o vyporiadanie členského podielu a vyplatenie vyrovnávacieho podielu v peniazoch. Žalobca výšku podielu určil v sume 26.816,02 eur a s jeho úplnou výplatom až v horizonte 10 rokov. Citoval § 39 Občianskeho zákonníka, ako aj § 233 ods. 1, 2 a 4 Obchodného zákonníka a citoval aj vybrané časti stanov žalovaného. Poukázal na to, že žalovaný počas celého konania nepredložil konkrétne návrhy na vyplatenie, resp. skrátenie lehoty na vyplatenie, žiaden návrh dohody a predložil len dohody o vyplatení podielov pre niektorých ostatných členov družstva, ktoré jeho závery nemohli ovplyvniť. Keďže žalovaný ani žiadnym iným spôsobom neodôvodnil, prečo nemôže vyplatiť žalobcovi jeho nárok skôr a v hotovosti, tak s prihladením aj na judikatúru súdov žalobe vyhovel a žalovaného zaviazal na zaplatenie sumy 26.816,02 eur s príslušenstvom. O trovách konania rozhodol v súlade s § 255 ods. 1 CSP a úspešnému žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania vo výške 100%.

3. Rozsudok napadol včas podaným odvolaním žalovaný použijúc odvolacie dôvody upravené v § 365 ods. 1 písm. b/, d/, f/, g/ a h/ CSP. Za najvýznamnejšiu vadu konania označil neoboznámenie na pojednávaní jeho návrhu na mimosúdnu dohodu zo dňa 27.2.2018 a nevykonanie k nej pripojených

dôkazov. Uvedený návrh dohody pritom súdu riadne a zákonným spôsobom doručil a v ňom žalobcovi titulom úhrady vyrovnacieho podielu ponúkol postúpenie špecifikovaných pohľadávok a splátkový kalendár. Poukázal ďalej na históriu pôsobenia žalobcu v družstve, ako aj na fakt, že tento po zvolení za predsedu družstva postupným odkupovaním členských vkladov od svojich podriadených špekulatívne navyšoval svoj podiel. Vytkol konajúcemu súdu, že spor vyhodnotil ako bežný spor bývalého člena družstva a nezaoberal sa skutočnosťou, že podstatná časť sporu sa týka nároku, ktorý vznikol zhodnotením o 900% u investícií žalobcu ako predsedu družstva, ktorý podľa neho využil dvojnásobnú podriadenosť predávajúcich pri ich členských podieloch za 10% ich hodnoty. Nemorálnym je podľa neho pripraviť prevažne rómskych robotníkov o 90% ich zákonného nároku za celoživotnú prácu a neskôr výnosy žiadať na súkromný účel okamžite aj s úrokmi namiesto snahy o dosiahnutie dohody. Opakovane navrhol dôsledne preveriť závažnú procesnú vadu spočívajúcu v neprerokovaní jeho podania a pripojených dôkazov zo dňa 27.2.2018, čo môže byť dôsledkom chyby v systéme povinnej elektronickej komunikácie právnických osôb so súdmi, čo viedlo k závažnému porušeniu jeho práv. Napadnutý rozsudok bol podľa jeho odôvodnenia vydaný na základe jeho údajnej pasivity a údajného nepredloženia konkrétnych návrhov na dohodu, čo je v úplnom rozpore s jeho podaním zo dňa 27.2.2018 a pripojenými dôkazmi. Neoboznámenie týchto dôkazov na pojednávaní a ich nevyhodnotenie v odôvodnení rozsudku, ako aj nemožnosť vyjadriť sa k nim ústne zo strany obidvoch procesných strán je podľa neho dôvodom na zrušenie rozhodnutia.

4. Krajský súd v Košiciach rozhodujúci o odvolaní žalovaného uznesením 3Co/3/2019-353 z 29.4.2020 zrušil rozsudok súdu prvej inštancie z 19.4.2018 a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Vytkol súdu prvej inštancie nedodržanie zásad spravodlivého súdneho procesu, keď podľa jeho záverov obsiahnutých v odôvodnení rozsudku žalovaný nepredložil žiadne konkrétne návrhy na vyplatenie vyrovnacieho podielu, resp. skrátenie lehoty na jeho úhradu. Upozornil, že žalovaný dňa 27.2.2018 prvoinštančnému súdu doručil návrh mimosúdnej dohody, na ktorú konajúci súd žiadnym spôsobom nereagoval a je sporné, či ju vôbec v čase rozhodovania (v dôsledku možnej chyby v systéme povinnej elektronickej komunikácie právnických osôb so súdmi) mal k dispozícii.

5. Súd prvej inštancie ďalším rozsudkom 15C/390/2015-368 z 23.10.2020 (t.j. teraz preskúmaným rozhodnutím) opätovne zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu 26.816,02 eur s úrokom z omeškania vo výške 8,05% ročne a to od 1.2.2015 do zaplatenia a to do troch dní od právoplatnosti rozsudku, v časti prevyšujúcej úrok z omeškania nad 8,05% žalobu zamietol a žalobcovi priznal náhradu trov konania vo výške 100%.

6. Zrekapituloval priebeh konania a uviedol podstatný obsah vyjadrení strán sporu. Za zrejmé pokladal, že žalobca bol jedným zo zakladajúcich členov žalovaného družstva a po dobu 20 rokov sa aktívne podieľal na jeho činnosti, keď ohľadom predmetu sporu so žalovaným viedol vzájomnú komunikáciu, ktorá však k výsledku nevedla a od podania žaloby uplynulo už dlhé obdobie, počas ktorého žalovaný mohol žalobcovi plniť v splátkach. Citoval § 39 Občianskeho zákonníka a ďalej § 233 ods. 1, 3, 4 a 5 a § 234 ods. 1 Obchodného zákonníka a poukázal na znenie stanov žalovaného, konkrétne na čl. XI. ods. 1 a 4. Mal za preukázané, že žalobca bol členom družstva od jeho vzniku, t.j. od 11.7.1994 a jeho členstvo v družstve zaniklo vystúpením na základe listu z 23.4.2014 a to uplynutím 6 mesiacov od písomného oznámenia o vystúpení a teda dňom 25.10.2014, kedy mu aj vznikol nárok na vyrovnávací podiel. Poukázal na mechanizmus stanovenia výšky vyrovnacieho podielu vyplývajúci zo stanov žalovaného, keď jeho výška bola určená na sumu 26.816,02 eur a medzi stranami sporná nebola. Žalovaný navrhol žalobcovi tri alternatívy vyporiadania - odkúpenie podielu za 30% hodnoty, vyplatenie vyrovnacieho podielu v ročných splátkach maximálne vo výške 1.000,00 eur s doplatením zvyšku podielu v 10. roku alebo úhradu vlastnými poľnohospodárskymi výrobkami, prevodom majetkového vkladu v iných právnických osobách, cenným papierom, resp. postúpením pohľadávky, keď v priebehu konania boli oboznámené viaceré alternatívy možnosti vyporiadania vyrovnacieho podielu, s ktorými však žalobca nesúhlasil a žiadal vyplatenie podielu, najneskôr do 31.1.2015, keď prejavil ochotu dohodnúť sa na vyplatení podielu v troch ročných splátkach, avšak k definitívnej dohode nedošlo. Poukázal aj na ďalšie návrhy na mimosúdnu dohodu prezentované žalovaným, pričom ani o týchto k dohode strán sporu nedošlo. Uviedol, že stanovy sa považujú za „zmluvu via genesis“ a v týchto je možné upraviť vzťahy medzi členmi tam, kde sa pripúšťa dispozitívna úprava v zákone, keď ustanovenia o splatnosti vyrovnacieho podielu majú normatívny charakter a členovia družstva sú týmito ustanoveniami viazaní. Medzi všeobecné náležitosti právneho úkonu, ktorým sú aj stanovy, patrí podľa § 39 Občianskeho zákonníka aj požiadavka jeho súladu s dobrými mravmi. Podľa stanov žalovaného - čl. XI. bodu 4

„vyplatenie vyrovnacieho podielu je splatné do 10 rokov odo dňa zániku členstva písomnou dohodou“. Mal za to, že 10-ročná doba, ktorá odkladá splatnosť vyrovnacieho podielu je nesporne dlhá. Dokonca aj zákon č. 42/1992 Z.z. pri očakávaných hromadných výplatách vyrovnávacích podielov, ktoré by mohli destabilizovať ekonomickú situáciu družstva určil „len“ 7-ročnú lehotu splatnosti a to aj pre nepodnikateľov. Vzhľadom na uvedené stanovby žalovaného v tejto časti (10-ročnej lehote) vyhodnotil ako neplatné a takúto lehotu považoval za rozpornú s dobrými mravmi, keď žalobca už prekročil vek 70 rokov a je nespravodlivé od neho žiadať, aby čakal na výplatu do uplynutia takejto lehoty, ktorá je v nepomere k právam, ktorými družstvo disponuje a rizikám, ktorým je vystavený žalobca, najmä jeho povinnosti strpieť nakladanie s jeho majetkovou hodnotou družstva počas takejto dlhej doby, nemožnosť podieľať sa na úspešnom hospodárení družstva a naopak v prípade úpadku, či zlej situácie družstva riziko straty tohto vyrovnacieho podielu. Upriamil pozornosť aj na návrh žalovaného na uzavretie dohody zo dňa 27.2.2018, kedy nárok žalobcu mal byť uspokojený postúpením pohľadávok, ktoré však žalobca označil za nevymožiteľné a staré. Uviedol, že v § 233 ods. 3 Obchodného zákonníka je určený spôsob výpočtu vyrovnacieho podielu a ustanovená aj jeho splatnosť na lehotu troch mesiacov od schválenia účtovnej uzávierky za ten rok, v ktorom členstvo zaniklo, keď ods. 5 citovaného ustanovenia uvádza, že zákonná právna úprava sa použije pri výpočte a vyplácaní podielu len vtedy, ak stanovby neurčujú inak. Ust. § 223 ods. 2 až 4 Obchodného zákonníka má dispozitívnu povahu a družstvá si tieto otázky môžu upraviť inak. Ustanovenú 10-ročnú lehotu však pokladá za neprimerane dlhú a odporujúcu dobrým mravom, ako aj ust. § 269 ods. 3 Obchodného zákonníka. Upozornil tiež, že počas trvania sporu žalovaný mal dostatok času na rokovania o dohodách a nič mu nebránilo v tom, aby začal aspoň postupne svoj záväzok voči žalobcovi plniť. Vzhľadom na uvedené žalobe, pokiaľ ide o istinu vyhovel a v súlade s § 233 ods. 4 Obchodného zákonníka priznal žalobcovi aj úroky z omeškania vo výške 8,05% ročne do zaplatenia, keď s prihliadnutím aj na ust. § 365 ods. 2 a § 369 ods. 1 Obchodného zákonníka a tiež na ust. § 1 ods. 2 nariadenia vlády SR č. 21/2013 Z.z. úroky z omeškania priznal odo dňa 1.2.2015. Keďže žalobca žiadal úroky z omeškania vo výške 9,15% ročne, v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP a úspešnému žalobcovi priznal nárok na ich náhradu vo výške 100%.

7. Rozsudok v jeho vyhovujúcom výroku a v súvisiacom výroku o trovách konania napadol včas podaným odvolaním žalovaný, navrhol ho zmeniť a žalobu zamietnuť uplatniac odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. b/, d/, f/, g/ a h/ CSP. Vytkol prvoinštančnému súdu, že sa vôbec nepokúsil o mimosúdnu dohodu a jej umožnenie napriek tomu, že opakovane predkladal návrhy na vyriešenie sporu. V návrhu z 27.2.2018 ponúkli dohodu, v rámci ktorej by na žalobcu boli postúpené pohľadávky, z ktorých časť už právoplatne voči dlžníkom uplatnil. Dve z najvýznamnejších exekúcií v balíku pohľadávok, ktoré navrhol postúpiť začali až v roku 2017, avšak žalobca na výzvy, vrátane telefonických, nereagoval. V splátkach svoj záväzok plniť nemohol, keďže ani v minulosti v čase, kedy žalobca bol predsedom družstva, takýto postup voči vystúpivším členom nerealizovali. Pri podaní žaloby si žalobca musel byť vedomý skutočnosti 10-ročnej lehoty na vysporiadanie vyrovnacieho podielu, keď sám na členskej schôdzi hlasoval za predĺženie lehoty na vysporiadanie zo 7 na 10 rokov. Až po jeho odchode z družstva sa podarilo do stanov späť zapracovať pôvodnú lehotu na vysporiadanie v dĺžke 7 rokov. Poukázal na okolnosti, za ktorých sa žalobca stal členom družstva, keď neskôr po spoločenských zmenách v roku 1989 sa ocitol úplne na konci zoznamu oprávnených členov a získal minimálny členský vklad do transformácie na základe odpracovaných iba 6 rokov a tento svoj handicap ako predseda družstva žalobca riešil postupným odkupovaním členských vkladov od svojich podriadených, za 10% hodnoty ich vkladov a dnes požaduje pre seba od družstva zvyšných 90% vkladov pôvodných členov aj s úrokmi.

8. Nepoprel zákonnosť špekulácie žalobcu s odkupovaním, avšak s takýmto postupom nesúhlasil a bol ochotný dohodnúť sa iba na istine. Vytkol konajúcemu súdu, že spor vyhodnotil iba ako bežný spor bývalého člena družstva a nezaoberal sa skutočnosťou, že podstatná časť sporu sa týka nároku, ktorý vznikol zhodnotením o 900% u investícií žalobcu ako predsedu družstva, ktorý využil dvojnásobnú podriadenosť osôb predávajúcich mu svoje členské podiely za 10% ich hodnoty. Nesúhlasil s priznaním úrokov z omeškania, keď aj na poslednom pojednávaní prejavil ochotu dohodnúť sa na úhrade vyrovnacieho podielu v lehote 7 rokov podľa dnes platných stanov. Zdôraznil, že podiely žalobca nakupoval predovšetkým od robotníkov - príslušníkov marginalizovaných rómskych komunít a tieto predajom za zlomkové ceny prišli o 90% svojich zákonných nárokov. Už aj preto nárok neobstojí z morálnych dôvodov. Trval na tom, aby aj zo strany odvolacieho súdu stranám bola poskytnutá lehota na mimosúdnu dohodu, ktorej výsledkom by bolo postúpenie pohľadávok žalobcovi podľa jeho vlastného výberu, a to prípadne v kombinácii s peňažným plnením. Rozviedol ďalej svoju nepriaznivú finančnú

situáciu, keď žalobcoví priznané plnenie by bolo voči nemu a členom družstva likvidačné. Je podľa neho porušením zásady rovnosti, keď žalobca bol jednostranne zvýhodnený súdnou analýzou a záverom o nemorálnosti a nezákonnosti jeho stanov v časti o dobe 10 rokov na vysporiadanie vyrovnacieho podielu, keď na druhej strane súd opomenul analyzovať a určiť, či zo strany žalobcu bolo morálne a zákonné vykupovať členské podiely po 10% ich skutočnej hodnoty a svoj vyrovnací podiel si z nich vypočítať navyšený o 900%.

9. Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného navrhol napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť a priznať mu náhradu trov odvolacieho konania, keďže tento je vecne správny a správne odôvodnený. Upozornil, že návrhy mimosúdnej dohody zo strany žalovaného považuje za neakceptovateľné, keď v minulosti sa vyjadril ku každej jednej položke jednotlivých návrhov a vysvetlil dôvody ich neprijateľnosti, keď žalovaný ho nemôže nútiť, aby prijal nevyhnutné pohľadávky neúspešne vymáhané v starých exekúciách, na ktoré v konkrétnostiach poukázal. V dôsledku úkonov žalovaného dochádza k odďaľovaniu uspokojenia jeho pohľadávky a zvyšovaniu trov. Zdôraznil, že pre žalovaného pracoval 20 rokov a záležalo mu na jeho riadnom chode, keď ako výkonný riaditeľ mal na starosti dennú prevádzku družstva a riadenie zamestnancov. Nebol štatutárnym zástupcom družstva a za rozhodnutia členskej schôdze nemôže niesť zodpovednosť. Uviedol, že nemôže niesť žiadnu zodpovednosť ani za zlú finančnú situáciu žalovaného a táto nemôže byť ani dôvodom pre zrušenie rozsudku.

10. Žalovaný v odvolacej replike trval na odvolacích dôvodoch a na tom, že vyvíjal snahu so žalobcom dohodnúť sa mimosúdne. Trval aj na tom, že žalobca bol súvisle 16 rokov na čele družstva a jeho právneho predchodcu, kde odkupoval členské podiely za odpracované roky rímskych robotníkov. Predmetný spor sledujú mnohí členovia družstva a ak by žalobca bol so svojím nárokom, vrátane úrokov z omeškania a trov konania úspešný, malo by to možný domino efekt z pohľadu ďalších členov družstva, keďže pre nich žalobca bol dlhoročnou rešpektovanou autoritou.

11. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd spor prejednal na základe podaného odvolania podľa ust. § 385 ods. 1 CSP bez nariadenia odvolacieho pojednávania. Po konštatovaní, že odvolanie bolo podané včas a oprávnenou osobou preskúmal napadnuté výroky rozsudku ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379 a § 380 CSP a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

12. Žalovaný podal odvolanie z dôvodov upravených v ust. § 365 ods. 1 písm. b/, d/, f/, g/ a h/ CSP.

13. Odvolací dôvod podľa § § 365 ods. 1 písm. b/ CSP je naplnený v prípade ak dôjde k vadám konania alebo aj vadám rozhodnutia v dôsledku ktorých súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva, v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Tento odvolací dôvod je potrebné vykladať eurokonformne s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorá predpokladá, že v tomto prípade ide o porušenie procesných práv a nie hmotnoprávných nárokov strán. Ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov musí byť spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty. Právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít, a ak takejto ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo. Ak sa spor na základe prihliadnutia na prípadné skutkové a právne osobitosti prípadu rozhodne inak, každý má právo na dôkladné a presvedčivé odôvodnenie tohto odklonu. Podľa čl. 46 Ústavy SR sa každý môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde. Podľa čl. 48 Ústavy SR má každý právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

14. Pod odňatím možnosti konať pred súdom treba vo všeobecnosti rozumieť taký procesný postup súdu, v dôsledku ktorého účastník nemôže uplatniť konkrétne procesné práva priznané mu Občianskym súdnym poriadkom za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Podľa ustálenej súdnej praxe k odňatiu možnosti konať pred súdom môže dôjsť najmä procesným postupom súdu, ktorý rozhodnutiu predchádza. Zároveň podľa ustálenej súdnej praxe k odňatiu možnosti konať pred súdom, môže dôjsť nielen procesným postupom súdu tak ako je to vyššie uvedené, ale aj rozhodnutím samotným a to v prípade, ak rozsudok je nepreskúmateľný pre nezrozumiteľnosť a nedostatok dôvodov.

15. Odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. d/ CSP dopadá na akékoľvek pochybenia v procesnom postupe súdu, ktoré nie je subsumovateľné pod ostatné odvolacie dôvody, t.j. vadami konania podľa § 365 ods. 1 písm. d/ CSP sú iné vady, ktoré mohli mať vplyv na výrok rozhodnutia ,s výnimkou tých, ktoré sú uvedené v § 365 ods. 1 písm. a/, b/, c/ CSP.

16. Odvolací dôvod podľa ust. § 365 ods. 1 písm. f/ CSP je daný v prípade nesprávneho postupu súdu prvej inštancie pri hodnotení výsledkov vykonaného dokazovania, teda v prípade, ak súd vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z dôkazov nevyplynuli alebo neboli účastníkmi prednesené, prípadne vyšli počas konania nijak inak najavo. Môže sa jednať aj o prípad, keď súd neprihliadol na skutočnosti, ktoré boli preukázané alebo vyšli počas konania najavo inak. O nesprávne skutkové zistenie môže ísť aj v prípade, ak dôjde k logickému rozporu v hodnotení dôkazov, t.j. skutočnosti, ktoré vyplynuli z prednesov účastníkov alebo vyšli v konaní najavo inak súd vyhodnotil tak, že to vyvolávalo logický rozpor. Skutkové zistenia nezodpovedajú vykonaným dôkazom, ak výsledok hodnotenia dôkazov nie je v súlade s ust. § 191 ods. 1, 2 CSP alebo ak výsledok hodnotenia dôkazov nezodpovedá tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z ust. § 192, 193 a 205 CSP, pričom sa jedná o také skutkové zistenia, na základe ktorých súd prvej inštancie vec posúdil po právnej stránke.

17. Odvolací dôvod podľa ust. § 365 ods. 1 písm. g/ CSP je v súdnej praxi daný vtedy ,ak strana sporu oprávnene uplatní nové dôkazné prostriedky v súlade s § 366 CSP a z týchto skutočností vyplynie skutkový stav, ktorý je v rozpore so zisteným skutkovým stavom tvoriacim základ napadnutého rozhodnutia, t.j. je zrejmé, že súd prvého stupňa zistil skutkový stav, ktorý ako základ rozhodnutia neobstojí.

18. Podľa ust. § 366 CSP prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak a) sa týkajú procesných podmienok, b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu, c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

19. Z uvedeného je zrejmé, že zákon pripúšťa skutočnosti alebo dôkazy v odvolacom konaní, v ktorom sa napáda rozhodnutie vynesené v prvoinštančnom konaní, iba v obmedzenom rozsahu. Strana sporu zásadne nemôže uplatniť v odvolacom konaní tie dôkazy a skutočnosti, ktoré mohol uplatniť, ale neurobil tak v základnom konaní pred súdom prvej inštancie. Tieto dôkazy a skutočnosti nemôže vziať do úvahy ani odvolací súd. V zmysle citovaných ustanovení právo tzv. novôt v odvolacom konaní je nastavené ako reštriktívne vnímaná výnimka z pravidla, že v odvolacom konaní spravidla nie sú prípustné tie prostriedky procesného útoku alebo obrany, ktoré neboli procesnou stranou uplatnené pred súdom prvej inštancie. Uvedené znamená, že odvolací súd je aj počas odvolacieho konania povinný prihliadať na prostriedky procesného útoku a procesnej obrany, ktoré doteraz neboli použité, ale len v prípadoch uvedených v § 366 CSP .

20. K odvolaciemu dôvodu podľa ust. § 365 ods. 1 písm. h/ CSP odvolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav, t. zn. vyvodzuje zo skutkového zistenia aké práva a povinnosti majú strany sporu podľa príslušného právneho predpisu. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav (skutkové zistenie), pričom o mylnú aplikáciu právnych predpisov ide, ak použil iný právny predpis, než ktorý mal správne použiť alebo aplikoval správny predpis, ale nesprávne ho vyložil, príp. ho na daný skutkový stav inak nesprávne aplikoval.

21. Berúc do úvahy všetky uplatnené odvolacie dôvody má odvolací súd za to, že tieto nie sú opodstatnené.

22. Podľa ust. § 387 ods. 2 CSP ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, príp. doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

23. Odvolací súd sa stotožňuje so správnymi skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie a s odôvodnením napadnutého rozsudku, na ktoré v celom rozsahu poukazuje a dopĺňa nasledovne:

24. Nie je sporné, že žalobca bol členom družstva - žalovaného od jeho vzniku, od 11.7.1994. Jeho členstvo v družstve zaniklo vystúpením na základe listu zo dňa 23.4.2014 (na č.l. 6 súdneho spisu), a to uplynutím lehoty 6 mesiacov, t.j. dňom 25.10.2014. Žalobcovi tak vznikol nárok na výplatu vyrovnacieho podielu, ktorého výšku samotný žalovaný ustálil na 26.816,02 eur (viď list žalovaného z 18.1.2014 na č.l. 29 - 30 súdneho spisu).

25. Sporný z pohľadu žalovaného zostal spôsob vyplatenia tohto vyrovnacieho podielu ako aj lehota na jeho vyplatenie.

26. Podľa § 233 ods. 1 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka pri zániku členstva za trvania družstva má doterajší člen nárok na vyrovnací podiel.

27. Podľa § 233 ods. 4 Obchodného zákonníka právo na vyplatenie vyrovnacieho podielu je splatné uplynutím troch mesiacov od schválenia riadnej individuálnej účtovnej závierky za účtovné obdobie predchádzajúce účtovnému obdobiu, v ktorom zanikla účasť spoločníka v spoločnosti, alebo ak takáto riadna účtovná závierka schválená nebola, tak uplynutím troch mesiacov odo dňa, keď mala byť schválená. Nárok na podiel na zisku vzniká len za obdobie trvania členstva.

28. Podľa § 233 ods. 5 Obchodného zákonníka ustanovenia odsekov 2 až 4 sa použijú, len pokiaľ stanovy neurčujú inak.

29. Podľa § 234 ods. 1 Obchodného zákonníka vyrovnací podiel sa uhrádza v peniazoch, ak zákon alebo stanovy neurčujú iný spôsob vyrovnania. Stanovy môžu určiť, že v prípadoch, keď členský vklad spočíval úplne alebo sčasti v prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnosti na družstvo, môže člen žiadať vyporiadanie vrátením tejto nehnuteľnosti, a to v hodnote, ktorá je evidovaná v majetku družstva v čase zániku jeho členstva. Ak je výška vyrovnacieho podielu menšia, než je hodnota vrátenej nehnuteľnosti, je nadobúdaci člen povinný uhradiť družstvu rozdiel v peniazoch. Stanovy môžu určiť, že obdobie sa postupuje aj v prípade, keď spočíval členský vklad v poskytnutí iného vecného plnenia. Družstvo zodpovedá členovi, ak nakladá s majetkom družstva spôsobom, ktoré by toto vrátenie znemožňovalo.

30. Vyrovnacím podielom sa tak rozumie majetkový nárok bývalého člena, ktorého členstvo za trvania družstva zaniklo z akéhokoľvek dôvodu. Zákon ustanovuje zásadu, že vyrovnací podiel sa uhrádza v peniazoch, ak zákon alebo stanovy neurčujú iný spôsob vyrovnania. Podľa stanov žalovaného datovaných dňa 10.4.2014 právo na vyplatenie vyrovnacieho podielu bolo splatné do 10 rokov odo dňa zániku členstva písomnou dohodou týmito spôsobmi:

a/ vlastnými poľnohospodárskymi výrobkami,

b/ prevodom majetkového vkladu družstva v iných právnických osobách,

c/ finančne,

d/ cenným papierom

e/ postúpením pohľadávok, pričom ak k dohode v uvedenej lehote nedôjde, vyrovnávací podiel bude vyplatený bez zbytočného odkladu po jej uplynutí v peniazoch (viď článok XI. Stanov na č.l. 13 a 14 súdneho spisu). Teda aj žalovaný rátať s tým, že ak nedôjde k inej dohode o vyplatení vyrovnacieho podielu, tento bude vyplatený finančne. Inak v priebehu konania ani v odvolaní žalovaný zásadne výšku nároku žalobcu nespochybnil (naostatok ju sám stanovil) a ešte aj priamo v odvolaní (na str. 3 odvolania) deklaroval ochotu so žalobcom sa dohodnúť na istine. Žalovaný síce ponúkol žalobcovi možnosť uspokojiť jeho nárok postúpením ním vymáhaných pohľadávok voči tretím subjektom, na čo však žalobca nereflaktoval, a keďže na takýto spôsob vyrovnania je nutný súhlas oboch strán (dohoda), tento spôsob vysporiadania sa ukázal ako neschodný.

31. Z pohľadu odvolacieho súdu sú bez právneho významu tvrdenia žalovaného, ktorý poukazoval na spôsob, ako žalobca navyšoval svoj podiel v družstve o podiely iných bývalých členov družstva. Predmetom sporu je nárok žalobcu na vyplatenie vyrovnacieho podielu a súdy viazané predmetom konania nemali žiaden zákonný podklad a mechanizmus preto, aby skúmali spôsob, ako žalobca získal či navyšoval svoj majetkový podiel v družstve a to tým skôr, že samotný žalovaný nakoniec určil - vypočítal výšku vyrovnacieho podielu žalobcu.

32. Súd prvej inštancie v preskúvanom rozhodnutí sa dostatočne, úplne a presvedčivo vysporiadal aj so splatnosťou uplatneného nároku a vysvetlil, prečo príslušný článok stanov žalovaného o desaťročnej lehote na vyplatenie vyrovnacieho podielu považoval za neplatný, s čím sa stotožňuje aj odvolací súd. Žalovaný v odvolaní ani neuvádza právnu argumentáciu spochybňujúcu závery prvoinštančného súdu v tomto smere a apeluje len na to, že rovnako z hľadiska morálky by mali byť posudzované jeho stanovy upravujúce možnosť vykupovať členské podiely pod ich skutočnú hodnotu.

33. K úvahe súdu prvej inštancie o desaťročnej splatnosti vyrovnacieho podielu sa žiada doplniť, že právo na vyplatenie vyrovnacieho podielu môže byť upravené v stanovách družstva aj odlišne od dispozitívnej úpravy v zákone (3 mesiace od schválenia účtovnej závierky za príslušné účtovné obdobie), avšak v takom prípade stanovy musia zohľadňovať a vyvažovať oprávnené záujmy oboch strán - družstva i osoby, ktorej podiel má byť vyplatený. Inak predmetné ustanovenie stanov ako zmluvy sui generis môže byť vyhodnotené ako rozporné s dobrými mravmi, k čomu v prejednávanej veci aj došlo. Je evidentné, že i samotný žalovaný desaťročnú lehotu na plnenie pokladal za neprimerane dlhú a „po odchode žalobcu z družstva“ (viď podanie žalovaného na č.l. 398) ju skrátil na sedem rokov.

34. Berúc do úvahy dôsledky reparácie doby splatnosti vyporiadacieho podielu a zákonnú úpravu práva na vyplatenie podielu (§ 233 ods. 4 Obchodného zákonníka) správne rozhodol súd prvej inštancie aj o úrokoch z omeškania. Tieto majú oporu v právnom predpise a ich priznanie nemôže odporovať samé o sebe ani dobrým mravom.

35. Vzhľadom na uvedené odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom rozsahu vrátane trov prvoinštančného konania ako vecne správny. Tento je v súlade aj s princípmi elementárnej spravodlivosti, zohľadňujúc oprávnený nárok žalobcu na vyplatenie vyrovnacieho podielu, dátum jeho zániku členstva v družstve (25.10.2014) i okamih rozhodovania vo veci.

36. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP, keďže žalovaný nebol v odvolacom konaní úspešný a úspešnému žalobcovi tak bol priznaný nárok na plnú náhradu trov odvolacieho konania s tým, že o výške náhrady trov rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP). Neboli zistené a preukázané také dôvody hodné osobitného zreteľa (§ 257 CSP), ktoré by opodstatňovali iné rozhodnutie o trovách konania a ktoré by nežiaduco nezasiahli do oprávnených záujmov úspešného žalobcu, porovnávajúc situáciu oboch strán sporu.

37. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie **n i e j e** prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1,2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).